

Näringsdepartementet

Skriftlig konsultation rörande förslag till en nationell handlingsplan för det fortsatta arbetet med att bekämpa prostitution och handel med människor för sexuella ändamål, särskilt kvinnor och barn

ILO-kommittén har 2005-04-18 (N2005/3694/JÄM) har anmodats inkomma med synpunkter inför utarbetandet av rubricerade nationella handlingsplan. Regeringen har 2004-10-21 beslutat tillsätta en interdepartemental arbetsgrupp för utarbetandet av planen. I en bilaga till regeringsbeslutet anges bl.a. att för att hitta hållbara lösningar måste orsakerna till människohandeln utredas.

ILO-kommittén har följande synpunkter.

Internationella arbetsorganisationen (ILO) har alltsedan sin tillkomst 1919 ägnat särskild uppmärksamhet åt kvinnors och minderårigas extra behov av skydd. Detta avspeglas i ett stort antal konventioner och rekommendationer, antagna av Internationella arbetskonferensen, och i ILO:s biståndsprogram.

I ILO:s regelverk förekommer emellertid endast en referens till prostitution, nämligen i den 1999 antagna konventionen (nr 182) och den kompletterande rekommendationen (nr 190) om de värsta formerna av barnarbete. I konventionens artikel 3 definieras vad som avses med "de värsta formerna av barnarbete". Begreppet täcker alla former av slaveri och liknande förhållanden. Begreppet omfattar också utnyttjande, förmedling eller erbjudande av barn för eller i prostitution, produktion av pornografiska framställningar eller pornografiska framträdanden (art. 3 b). Konventionen ratificerades av Sverige 2001 (prop. 2000/01:93). ILO-kommittén konstaterade i sitt yttrande över konventionen att Sverige på en punkt inte syntes uppfylla konventionens krav. 6 kap. 7 § brottsbalken angav tidigare en 15-årsgräns där konventionen nr 182 föreskriver en 18-årsgräns. Med åberopande av 5 kap. arbetsmiljölagen (1977:1160) möjliggjordes emellertid en svensk ratifikation. Brottsbalksbestämmelsen i fråga har fått en ny lydelse fr.o.m. den 1 april 2005 och flyttats till 6 kap. 8 §. Numera är utnyttjande av barn för sexuell posering straffbart även i vissa fall mellan 15 och 18 år.

Frågan om utnyttjande av personer för sexuella ändamål har inom ILO främst behandlats inom ramen för granskningen av tillämpningen av ILO:s konventioner (nr 29) och (nr 105) om tvångsarbete, vilka båda, liksom konventionen nr 182, räknas bland ILO:s konventioner om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet. Problemet har särskilt uppmärksamats sedan FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och ett tilläggsprotokoll om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, antagits den 15 november 2000.

Global Report, som föreläggs Internationella arbetskonferensen varje år som en uppföljning av den 1998 antagna deklARATIONEN om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, hade 2001 rubriken *Stopping forced labour*. I rapporten finns ett avsnitt om *Forced labour related to trafficking*. Samma år ägnade ILO:s expertkommitté för tillämpning av konventioner och rekommendationer särskild uppmärksamhet åt problemet *Trafficking in persons* i sin rapport till arbetskonferensen, vilket föranledde åtskilliga inlägg i konferensens tillämpningsutskott. Därefter har detta brott mot mänskliga rättigheter fortlöpande uppmärksamats av ILO:s övervakningsorgan.

Den nämnda Global report om avskaffande av tvångsarbete följdes upp på ILO:s styrelses möte i november 2001. Styrelsen beslöt då att inom ramen för det s.k. InFocus Programme on Promoting the Declaration inrätta ett nytt "Special Action Programme to Combat Forced Labour" (SAP-FL) under perioden 2004-07 innefattande bl.a. forskning, informations-spridning och utvecklingssamarbete. SAP-FL skall ägna särskild uppmärksamhet åt problemet människohandel och svara för samordning mellan ILO:s och andra internationella organisationers åtgärder för att motverka människohandel.

Global Report inför 2005 års arbetskonferens har temat *A global alliance against forced labour*. Rapporten behandlar bl.a. *Forced labour and trafficking in legislation, Main forms of forced labour, Migrants and forced domestic work* och *Trafficking and forced sexual exploitation*. Ett exemplar av rapporten bifogas.

I handläggningen av detta ärende har deltagit undertecknad ordförande, ledamöterna Lilja Hansson, Delang, Laurent, Rudeberg, Edström och Bengtsson samt ersättaren Thapper. Närvarande har varit ersättarna Eriksson, Arvius och Johansson, experterna Gotare och Remahl och, adjungerade, Jakob Ström, UD, och Elnaz Rastgari, Svenskt Näringsliv, samt undertecknad sekreterare.

För ILO-kommittén

Anders Teljebäck

Kerstin Wiklund